

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
95 – ї
підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
(присвячена 70-річчю БДМУ)**

17, 19, 24 лютого 2014 року

Чернівці – 2014

УДК 001:378.12(477.85)
ББК 72:74.58
М 34

Матеріали 95 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету – присвяченої 70-річчю БДМУ (Чернівці, 17, 19, 24 лютого 2014 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2014. – 328 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 95 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету – присвяченої 70-річчю БДМУ (Чернівці, 17, 19, 24 лютого 2014 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Івашук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Андрієць О.А.
доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.
доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.
доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.
доктор медичних наук, професор Заморський І.І.
доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.
доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.
чл.-кор. АПН України, доктор медичних наук, професор Пішак В.П.
доктор медичних наук, професор Польовий В.П.
доктор медичних наук, професор Слободян О.М.
доктор медичних наук, професор Ташук В.К.
доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.
доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.
доктор медичних наук, професор Шаплавський М.В.

ISBN 978-966-697-533-4

© Буковинський державний медичний
університет, 2014

технологій, слід відзначити М. Варшауера, Д. Андервуда, Л. Ли, та М. Буша. Вони теоретично обґрунтовують, що Інтернет-технології – це педагогічний інструмент, який дає змогу збагатити та розширити викладання іноземних мов.

Основними мультимедійними засобами у вивченні мов з допомогою Інтернет-технологій є використання: - flash-анімації; - потокового відео; - потокового аудіо.

Американські вчені Флетчер, МакНейл, Нельсон провели порівняльний аналіз традиційних форм навчання і мультимедійних засобів викладання. Здійснюючи свої дослідження незалежно один від одного, науковці дійшли висновку, що мультимедійні навчальні програми мають значні переваги перед звичайними, традиційними. Праці українських вчених щодо використання мультимедійних засобів підтверджують висновок американських колег. Відомо, що в процесі навчання студенти засвоюють не більше, аніж чверть пропонованого матеріалу. Мультимедійна технологія дає змогу в 2–3 рази збільшити цей показник, оскільки надає можливість синкретичного навчання, тобто одночасно зорового і слухового сприйняття матеріалу, передбачає активну участь в управлінні його поданням, повернення до тих розділів, які вимагають повторного засвоєння.

Найкращий спосіб оволодіння мовами – активізація уяви за допомогою мультимедійних засобів навчання. Мультимедійні засоби навчання – надійний інструмент у розвитку образного мислення, але лише інструмент. Наповнювати навчальний процес потрібно методичними розробками та навчальними курсами.

Прикладом застосування мультимедійних засобів у вивченні української мови як іноземної з допомогою Інтернет-технологій є розробка навчального курсу в університеті Альберти (Едмонтон, Канада). На сайті університету (www.oomroom.ca) розміщено навчальні матеріали з вивчення української мови у формі діалогів для учнів, рекомендації для вчителів. Активно використовують Інтернет-технології для навчання мов і в країнах Східної Європи. За останні десять років в Україні також активно почали впроваджувати дистанційне навчання в навчальний процес вищих навчальних закладів. Наведемо сайти деяких ВНЗ, які розробляють дистанційні курси з вивчення української мови: <http://www.lnu.edu.ua/lknp/mova/index.htm> – на сайті Львівського університету імені Івана Франка розміщено навчально-методичні матеріали для вивчення української мови як іноземної та систему тестових завдань; <http://www.ukma.kiev.ua/ua/pub/websites/ufi/index.htm> – інформаційні матеріали з курсу “Українська мова як іноземна” на сайті Києво-Могилянської академії; <http://dl.kpi.kharkov.ua> – дистанційний курс “Говоримо українською”, що подається в навчальному програмному середовищі “Веб-клас ХІІ”.

На сайті Буковинського державного медичного університету <http://moodle.bsmu.edu.ua> – також розміщено інформаційні матеріали з курсу “Українська мова як іноземна”. Курс вміщує теоретичний матеріал, граматичні та лексичні особливості сучасної української літературної мови, тести з орфографії та культури мовлення для іноземних студентів, які прагнуть підвищити свій рівень знань, умінь та навичок з української мови як іноземної, культури мовлення та спілкування. Кількарічний досвід застосування у БДМУ дистанційного навчання української мови як іноземної за допомогою мультимедійних засобів показав зростання зацікавленості іноземних студентів та їхні певні успіхи у вивченні української мови як іноземної.

Отже, використання мультимедійних технологій для вивчення української мови як іноземної осучаснює процес навчання, робить його цілеспрямованим та доступним, що, в свою чергу, сприяє активному й успішному засвоєнню матеріалу студентами.

Руснак Ю.М.

НАЗВИ ВІДВАРІВ З ЦІЛЮЩИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ У БУКОВИНСЬКИХ ГОВІРКАХ

*Кафедра суспільних наук та українознавства
Буковинський державний медичний університет*

Універсальне світоглядне поняття *картина світу* має низку виявів, з-поміж яких виокремлюють *наївну картину світу* – відомості про навколишній світ пересічних носіїв мови, зазвичай її репрезентують діалектності. До складу наївної картини світу входять знання з народної медицини, які підтримували життєдіяльність та сцілювали від недуг.

Мета статті проаналізувати назви відварів з цілющими властивостями у буковинському діалекті. Дослідження виконано на матеріалі Словника буковинських говірок.

Буковинці вгамовували спрагу та покращували здоров'я відварами лікувальних трав. Слово *відвар* “рідина, в якій що-небудь варилося” – віддіслівний іменник, утворений усиченням основи. У значенні *відвар*, чи *настій*, діалектності використовують слова *чай*, *гар'бата*, *вар*. Буковинці знали, як за допомогою трав лікувати серцеві, шлункові, кишкові захворювання, печінку, застуду, виводити гелмінти, покращувати апетит. Серцеві захворювання лікували відваром з глоду, в народі його називали *м'лай*, *м'лайек*, *м'лайець*: *чай з мала'йу*, *чай з мала'йеку*, *чай з мала'йцу*. Ймовірно діалектна назва рослини запозичена з молдавської мови; *мэлэець* “м'який соковитий” (за Етимологічним словником української мови, III, 370).

Буковинці добре знали про цілющі властивості ромашки лікарської. Діалектності розповідають, що кожного дня вони вживали *гар'бату з рум'янку*, передовсім ця квітка вважалася помічною від

шлункових захворювань. Народна назва ромашки лікарської у буковинських говірках існує у формі фонетичних варіантів: *рома'нець*, *румн'анець*, *рома'нечка*, *румн'енець*, назва запозичена з точно не встановленого джерела, здебільшого виводиться від назви *anthemis romana* “римська ромашка” (за Етимологічним словником української мови, V, 120). Від шлункових захворювань споживали *чай с сороко'зубу*, *вар із шелес'тен'у*, *відвар ш ча'ги віт ш'лунку*.

Від кишкових захворювань запобігав відвар звіробою: *об'ложи'на на чай*, *чай з об'ложи'ни*, *чай з о'вечой 'занов'іди*, *гар'бата з окро'ва'їника*, *гар'бата с пере'ложи'на*. Звіробій на Буковині має низку назв, кожна з яких виражає одну з ознак денотата: *об'ложи'на*, *овеча 'занов'ід'*, *окро'ва'їник*, *пере'ложи'на*.

Як засіб проти глистів на Буковині вживають *вар з кв'іток 'райц'в'іту*, *чай ш чар'їу'нку*. „Поетичні” народні назви трави мають прозору етимологію: пижма звичайна – *'райцвіт*, папороть чоловіча – *чар'їу'ник*.

Для покращення апетиту вживали: *чай с ко'р'ін'чик'їу 'папори*, *вар із 'сирни'ка*; *чай з цинторія*, *в'ід'вар із йасин'ца*.

Народна назва лелехи – *'папора*, напевно, походить від *папороть* – псл. **raportь*, пов'язане з чергуванням голосних з *pero* “перо” (за Етимологічним словником української мови, IV, 285), листя папори має мечеподібну форму. Буковинці називають цикорій дикий *'сирник*, *'серпик*, ймовірно, за зовнішньою схожістю корінців рослини з серпом. Золототисячник у буковинському діалекті має дві паралельні назви *цин'тор'їа*, *йаси'нець*. Слово *центурія* запозичення з новолатинської ботанічної номенклатури; *centurium* “золототисячник” (за Етимологічним словником української мови, VI, 238); назва *ясинець* пов'язане зі словом *ясен* (за Етимологічним словником української мови, VI, 554).

Народна назва папороті чоловічої на Буковині *сороко'зуб*, назва зумовлена подібністю форми листка папороті. Березовий гриб має народну назву *чага*.

Як протизастудні засоби вживали *сал'кимовий чай*, *чай з ва'кації*, *від'вар с соки'рок*, *гар'бату 'ш:инки*, *чай з 'лито*.

Акацію в народі називають *сал'ким*, або *ва'кація*. Фонетичний чинник дає змогу припустити тюркське походження слова *сал'ким*. Назву *акація* у буковинських говірках з приставним *в вакація* запозичено з лат. мови; лат. *acasia* походить від грец. “мімоза” (за Етимологічним словником української мови, I, 55). Народна назва фіалки триколірної *сокир'ки* – результат метонімічного перенесення на рослину назви сокирки (зменш. від сокира), зумовленого подібністю квітки. Буковинці називають перестріч лісовий – *шинка*.

Від захворювання печінки вживали *вар із свир'биусу*, *чай з 'лито і свир'биусу*, *чай з та'р'їл'чик'їу*.

Народна назва шипшини *све'р'биус*, *све'р'бус*, *све'р'бигуз* – складне утворення з основою *сверб'іти* та іменника *гузно* “зад”, назва зумовлена подразливою дією насіння з'їдених плодів шипшини на задній прохід (за Етимологічним словником української мови, V, 188). Народна назва печіночниць звичайної *та'р'їл'чики*, назва зумовлена формою квітки.

Отже, буковинці були обізнані з цілющими властивостями багатьох трав і застосовували їх від недуг.

Семенко І.В.

ДОМІНАНТНІ ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

*Кафедра іноземних мов
Буковинський державний медичний університет*

Останніми десятиріччями жодна галузь лінгвістичної науки не привертала до себе такої уваги мовознавців, як фразеологія.

Об'єктами фразеологічних досліджень стали майже всі національні мови нашої країни та багато західноєвропейських мов. Вагомий внесок у розробку проблем фразеології зробили Л.А. Булаховський, Л.С. Паламарчук, Г.М. Удовиченко, П.Й. Горєцький, М.М. Сидоренко, Н.А. Москаленко, О.С. Юрченко та інші.

Фразеологічні одиниці слід вивчати не самі по собі, не ізольовано, а в тісному зв'язку з іншими одиницями мови. Сполучаючись у процесі мовлення зі словами, словосполученнями, вони виступають органічними елементами цілісної комунікативної одиниці, беруть активну участь у формуванні її змісту, надають йому особливої виразності, яскравого стилістичного забарвлення. Фразеологічна одиниця і слово можуть бути близькими за своїм значенням, тобто виражати спільне поняття, тотожність. Але й ця спільність поняття, яке кожне з цих мовних одиниць виражає, буде спільністю відносною. Отже, фразеологізми і слова – відмінні одне від одного поняття, але їх можна характеризувати певними спільними рисами, а саме наявністю значення та здатністю виконувати синтаксичні функції слів і словосполучень. Утворення фразеологічних одиниць, їх щоденна поява – це живий і постійний процес.

Метою даної роботи було дослідження англійських стоматологічних фразеологічних одиниць, пов'язаних з порожниною рота.

Розглянемо англійські стоматологічні фразеологічні одиниці з домінантною лексею *tooth (teeth)*. Загальна кількість виявлених і проаналізованих фразеологізмів становить 46 одиниць і хоча їх не так вже й багато, вони репрезентують цікавий матеріал для дослідження, розгляд якого можна розпочати з кількісної характеристики проаналізованих фразеологічних одиниць, які поділяються на: